

A portrait of Antje Jackelén, an elderly woman with short, wavy white hair and glasses. She is wearing a dark blue blazer over a maroon clerical shirt with a white collar and a gold chain. The background is dark and textured, possibly wood paneling.

Ny på jobbet: Antje Jackelén, ärkebiskop

TEXT: KRISTINA TILVEMO. FOTO: MAGNUS ARONSSON, JAN NORDÉN / IKON

Relations Kristina Tilvemo fick ett samtal om *snabbhetskultur, religionens nya synlighet* och ärkebiskopens *okända talang*. Den 15 juni installerades Antje Jackelén i Uppsala som Sveriges första kvinnliga ärkebiskop. ”Det var på tiden”, säger hon själv.

STADIGT FÖRANKRAD i vetenskapen och teologin hymlar hon inte med att man kan förstå jungfrufödseln som en metafor. Själv växte Antje Jackelén upp i ett hem där tron var självklar, utan tvång, och visste tidigt att hon ville läsa teologi. Dragningen ledde så småningom till avhandlingen *Zeit und Ewigkeit, die Frage der Zeit in Kirche, Naturwissenschaft und Theologie* och tjänsten som professor inom Systematic Theology/Religion and Science på The Lutheran School of Theology i Chicago. Hon har också undervisat vid Lunds universitet.

Vad kom du fram till i avhandlingen? Har vi tappat tiden till eftertanke?

– Ja, jag kom ju fram till lite olika saker, säger hon med ett skratt och blir allvarlig. Men visst, en del är att det finns en risk med att vi utvecklar en snabbhetskultur, där snabbare automatiskt betyder bättre. Det snuvar oss på en bit av livets djup. Det finns en rätt tid och en rytm för olika saker, men när allt ska gå snabbt hela tiden står vi inte ut med skillnader – skillnader blir hinder som behöver röjas ur vägen: Relationer som kräver tid för att mogna, barn som leker, mötet med det främmande. Allt som stjälar tid från det snabba livet.

Vad ser du som kyrkans stora utmaning?

– Kyrkan är en kyrka i samhället, vilket innebär att samhällets största utmaningar också är kyrkans – välfärden, unga människor, hopp, livsglädje, framtid, miljö, klimat, sammanhållningen i samhället, där människor håller ihop i stället för motsatsen. Specifikt behöver kyrkan hitta bättre och effektivare sätt att dela kunskap om vad kristen tro egentligen är. I dag är det få

”Det är inte så att jag njuter av konflikter, men jag förstår att jag uppfattats som kontroversiell av somliga när jag vägrat köpa förenklingar.”

som vet vad berättelserna i bibeln handlar om eller vad en bön innebär. Det är viktigt att få tillgång till det språket.

Hon håller inte med om att Svenska kyrkan präglats av interna stridigheter kring kvinnliga präster och hbt-frågor, men ger sig ledigt in i ett resonemang om kyrkans positionering.

– I en så stor organisation som kyrkan är det viktigt med bredd i kyrkans profil. Det måste finnas olika uppfattningar inom svenska kyrkan, och ska också göra det. Men som alltid gäller att en gemensam värdegrund är färskvare som skapas genom möten, samtal och nya insikter. Kyrkan, på samma sätt som företag, behöver öva om man vill förankra sina värderingar i medarbetarna. Jag kan ibland tycka att det är fel att sätta religion i någon slags karantän och hålla kyrkan utanför de här samtalen. Religionen behövs.

UNDER ALMEDALSVECKAN bjöds hon in till ett stort antal seminarier. Antje Jackelén ser allt fler tecken på ett ökat behov av kyrkans röst och att förväntningarna är positiva.

– Man brukar tala om religionens nya synlighet. Under andra halvan av nittonhundratalet lanserades en sekulariserings-tes: Ju modernare samhälle desto mindre roll spelar religion. Men så har det inte blivit, snarare tvärtom. Religionen har blivit mer synlig och FN:s klimatkonvention skrev en debattartikel i The Guardian som handlar om att de religiösa ledarna behövs i klimatarbetet. Jag var glad att kunna hänvisa till ett biskopsbrev om klimatet, en liten bok som Svenska kyrkans biskopar just publicerat.

I vilka lägen är du kontroversiell?

– Det är inte så att jag njuter av konflikter, men jag förstår att jag uppfattats som kontroversiell av somliga när jag vägrat köpa förenklingar. När man har en sådan profession som jag så sägs det saker om en som förvrängt, eller saker jag egentligen inte sagt. Det snappas ofta upp som en konflikt mellan liberalt och konservativt. Men det är sällan så enkelt.

Sverige känns ofta väldigt sekulariserat. Samtidigt har många en egen tro och dras mot till exempel buddhism

eller yoga. Hur ser du på det?

– Det finns en känsla hos människan att söka någon annanstans i stället för nära. Att gräset är grönnare på andra sidan staketet. Men det var Dalai Lama som sa: ”Gräv där du står”, man kan bli bättre kristen i stället. Samtidigt finns många fördomar om att religion skulle vara indoktrinerande. Jag tror man uppfattar buddhism som mer filosofisk och individualistisk, och vår generation har svårt för en gemensam tro. Det gäller även facken och de politiska partierna som har svårt att få medlemmar.

Hur skulle du beskriva din egen tro?

– I Lunds stift finns en vision som lyder: Bottna i nåden, skapa i världen. Jag tycker vi alla lever mer av det vi får än av det vi gör. Att bottna i det vi fått av Gud, nåden, och kunna vara skapande i världen, det är en bra utgångspunkt.

Har spelat trumpet ANTJE JACKELÉN

Ålder: 59 år. Bor: I Uppsala. Familj: Man, vuxna barn och barnbarn. Tre ord om dig själv: Lyhörd, iderik och tydlig. Okänd talang: Har spelat trumpet som ung. Senast lästa bok: En bok om Nathan Söderblom och en roman jag fick mig tillskickad: *Tusen tranor* av Ann Lagerhammar. →

May the force be with you!
Från och med installationen i juni kan
Uppsala stoltsera med en ny invånare
i form av ärkebiskop Antje Jackelén.

10 SNABBA

- lär känna nya ärkebiskopen

Hur är du som ledare?

- Det folk brukar nämna är att jag kan lyssna, men också driva och locka fram saker hos andra. Jag vill ha kompetens omkring mig och känna att vi drar åt samma håll, vi medarbetare.

Den 15 juni installerades du i Uppsala – en stor ceremoni i närvaro av bland andra kungafamiljen. Blir du någonsin nervös?

- Det är klart att det fanns en viss spänning. Men när jag såg vattnet i dopfunten påmindes jag om dopet. Allt det här bygger ändå på en gåva jag fick när jag föddes och skapades.

Hur ser Gud ut?

- I Bibeln ser jag många bilder av Gud,

både som faders- och modersgestalt. Som en klippa och som källa. Men den tydligaste bilden för oss kristna är som Jesus, när Gud blev människa.

Oavsett var, i ett politiskt parti, längdskidslaget, kyrkan: Hur skapar man ett bra lag?

- Genom att skapa delaktighet och ett gemensamt mål. Det som kännetecknar är ett samspel som lockar fram det bästa hos varje individ och ändå gagnar hela laget. Inte ett gäng soloartister som vill briljera var för sig, utan ett gäng som briljerar tillsammans.

Har du någon förebild?

- Jag har inspirerats både av kända och okända människor, i deras sätt att vara med mod och civilkurage. Min mor lärde mig att det finns bildning som sitter i huvudet och bildning som finns i hjärtat. Det är inte alltid de två finns i samma människa, och i dag skulle vi kanske tala om intuition. Att sträva efter båda är en förebild.

Vad gör du en ledig dag?

- Tar en långpromenad, gärna i skogen, och läser något jag inte måste läsa.

Du är tydlig med att jungfrufödseln är en metafor och förespråkar evolutionsteorin. Är du den första ärkebiskopen som går ut med ett sådant statement?

- Absolut inte. Det är ganska länge sedan evolutionsteorin blev huvudfä-

”Det händer att folk frågar: Tror du på Gud eller på evolutionen? Men det är samma sak som att fråga: Tror du på Gud eller på gravitationen.”

ran i kyrkan. Det är guds sätt att skapa, man måste inte välja. Det händer att folk frågar: Tror du på Gud eller på evolutionen? Men det är samma sak som att fråga: Tror du på Gud eller på gravitationen?

Vilken relation har du till Uppsala?

- Jag bodde här som student i slutet på 1970-talet, men det är mycket som förändrats sedan jag bodde i korridorrum. Jag minns inte vilken nation jag var med i, det måste jag kolla upp, men på slutet var det Skånelanden.

Hur känns det att Sverige fått sin första kvinnliga ärkebiskop?

- Jag säger som min företrädare Anders Wejryd: Det var på tiden.

Hur ser fredagsmyset ut hemma hos familjen Jackelén?

- Numer är det oftast bara min man och jag, det var annat när barnen bodde hemma. Oftast äter vi en god måltid, tar ett glas vin, sitter och läser och lyssnar på musik. Ibland ser vi film. ☪